

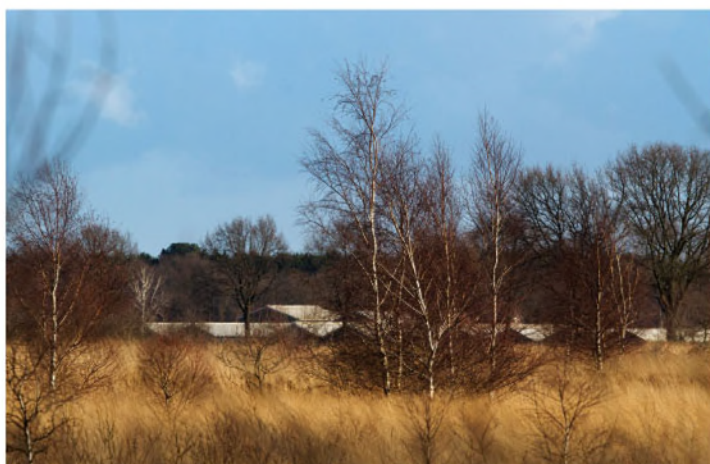

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Inpassingsplan bedrijventerrein Oostpolder

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

11 juni 2025 / projectnummer: 3747

1 Advies over het MER en de aanvulling in het kort

De provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland willen de Oostpolder (ten zuiden van de Eemshaven) ontwikkelen tot (bruto) 600 hectare bedrijventerrein¹. Dit terrein is bedoeld voor grootschalige industriële bedrijven met een ruimtebeslag van meer dan 50 hectare. Het gaat bijvoorbeeld om productie van waterstof en batterijen en om (hyperscale) datacenters. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wil de provincie een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) vaststellen. Voor dit besluit is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Groningen heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER.

In haar voorlopige advies d.d. 24 april 2024 over dit MER signaleerde de Commissie dat onvoldoende aannemelijk was gemaakt dat het plan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet zal aantasten en dat niet is uitgesloten dat het plan het behalen van de KRW-doelen in de weg staat. Daarnaast ontbrak een overzichtelijk beeld van de gevolgen van het plan voor omliggende gevoelige of kwetsbare locaties door geluidbelasting en emissies naar de lucht. Ook was niet onderzocht wat de aanwezige windturbines en installaties met gevaarlijke stoffen kunnen bijdragen aan de veiligheidsrisico's. Maatregelen om deze effecten te beperken waren in het MER nog onvoldoende uitgewerkt.

Vervolgens is een aanvulling op het MER gemaakt. De provincie Groningen heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER en de aanvulling tezamen.

Wat staat er in de aanvulling?

In de aanvulling is veel nieuwe informatie beschikbaar gekomen over de aspecten geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. De aanvulling stelt dat de in het plan opgenomen ruimtelijke reservering van 120 hectare voor de beoogde waterstoffabricage maakt dat de geluidbelasting ter plaatse van bestaande woningen niet veel lager kan uitvallen dan aanvankelijk in het MER was berekend.

De additionele stikstofdepositie ten gevolge van het plan is in meer detail onderzocht. Ook is nader onderzoek gedaan naar manieren om stikstofemissie en effecten op waterkwaliteit en –kwantiteit te beperken en naar de mogelijke gevolgen voor Werelderfgoed Waddenzee (UNESCO). In de aanvulling wordt geconcludeerd dat het PIP niet leidt tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de verschillende Natura 2000-gebieden en dat er geen significante negatieve effecten zijn op de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed Waddenzee. Verder wordt in de aanvulling aangegeven dat de effecten op waterkwaliteit en –kwantiteit in het kader van de vergunningprocedures worden beoordeeld en gereguleerd.

In de aanvulling is nader ingegaan op 'intelligent ontwerpen' bij het realiseren van risicovolle objecten in de nabijheid van windturbines. Bij een voornemen voor een risicovolle inrichting nabij de windturbines zal de initiatiefnemer een aantal stappen moeten doorlopen om de risicoverhoging voor de eigen bedrijfsonderdelen met een risicoprofiel te voorkómen of zoveel mogelijk te beperken. Om de veiligheid van deze ontwikkeling nabij de windturbines te optimaliseren, zijn plan- en beleidsregels uitgewerkt.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie stelt vast dat veel aandacht is besteed aan de aanvullende informatie. In de aanvulling wordt voldoende onderbouwd dat beperkt lagere kentallen voor geluid te verdedigen zijn.

De Commissie signaleert echter bij toetsing van het aangevulde MER dat er nog steeds informatie ontbreekt over:

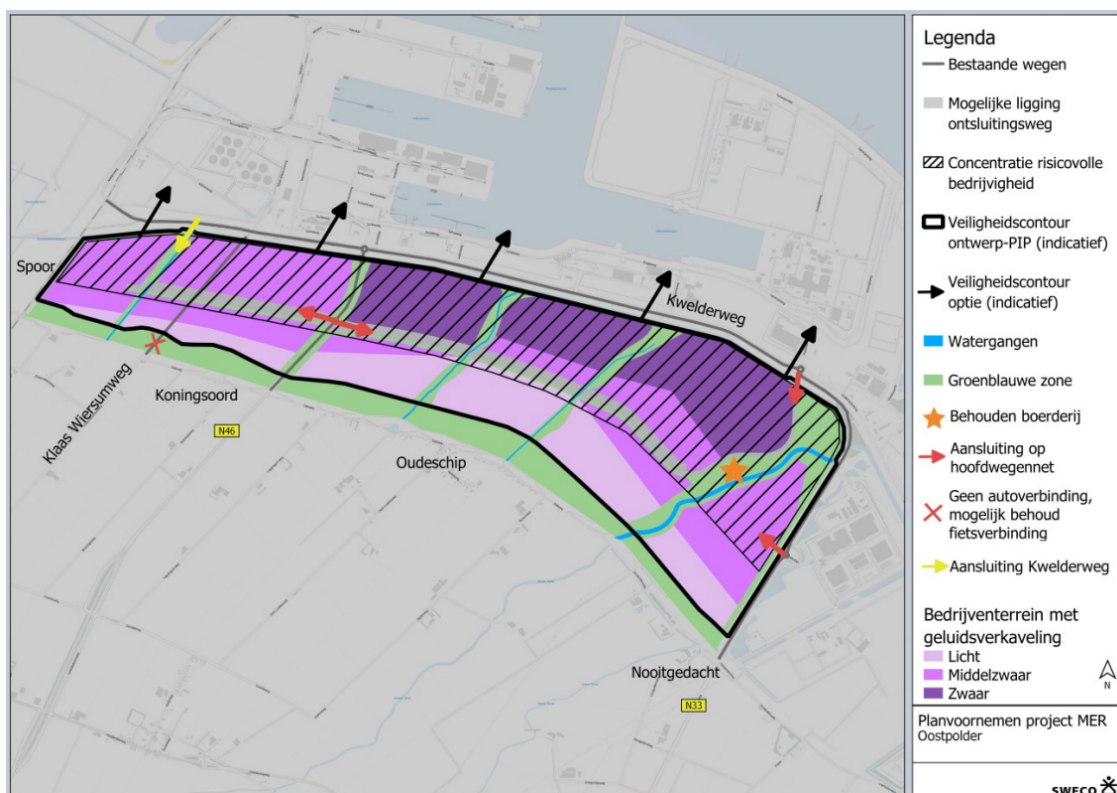
- De aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied;
- De mogelijke gevolgen van waterinname en lozingen vanaf bedrijventerrein Oostpolder voor de waterkwaliteit, en daarmee ook de instandhoudingsdoelstellingen voor de Waddenzee alsmede de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed;
- De effecten op de luchtkwaliteit rekening houdend met fossiele noodstroomvoorzieningen en dieselaangedreven transportbewegingen;
- De (mogelijke) emissies van (p)ZZS bij de beoogde typen bedrijvigheid, welke maatregelen genomen kunnen worden om deze emissies te minimaliseren en hoe dit geborgd wordt in de planregels;
- Scenario's voor calamiteiten met grote invloedsgebieden (zoals bijvoorbeeld ongevallen in een batterijfabriek).

De Commissie adviseert deze informatie alsnog in beeld te brengen, alvorens een besluit te nemen over het inpassingsplan.

Daarnaast trekt de Commissie andere conclusies over de informatie in de aanvulling waar het gaat om effecten op kwetsbare, beschermde natuurgebieden als gevolg van stikstofdepositie. Volgens de aanvulling neemt de stikstofdepositie op daarvoor kwetsbare natuurgebieden beperkt toe, maar leidt die niet tot extra schade aan natuurgebieden. De aanvulling concludeert daarom dat een aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden met zekerheid is uitgesloten. De Commissie onderschrijft deze conclusie niet omdat zij er niet van overtuigd is dat aantasting van beschermde natuurgebieden is uitgesloten.

Het is aan Provinciale Staten van de provincie Groningen om deze punten te betrekken bij de besluitvorming over het inpassingsplan Oostpolder.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1 planvoornemen (bron: MER).

Aanleiding MER

Om te voldoen aan de vraag naar grote kavels voor bijvoorbeeld waterstofbedrijven, batterijfabrieken, datacenters en nieuwe vormen van energie-intensieve bedrijven willen de provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland een bedrijventerrein aanleggen in de Oostpolder. Voor het daarvoor vast te stellen PIP moet de procedure van milieueffectrapportage (mer) worden doorlopen. Het PIP maakt een aantal mer-(beoordelings)plichtige activiteiten direct mogelijk, zoals het aanleggen van een industrieterrein (categorie D11.3 van de bijlage bij het Besluit mer). Ook is het PIP kaderstellend voor andere mer-(beoordelings)plichtige activiteiten, zoals het oprichten van een installatie bestemd voor de productie van elektriciteit (categorie D22.1) en het graven van nieuwe waterpartijen (categorie C16.1 en D16.1). Vanwege mogelijke gevolgen voor omliggende Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee, is bovendien een Passende beoordeling uitgevoerd. Daarom is een gecombineerd plan- en project-mer opgesteld.

Wetgeving van toepassing op dit plan

Voor dit plan, de besluiten en het MER is de wetgeving zoals die gold vóór 1 januari 2024 van toepassing (zoals de Wet milieubeheer), en niet de huidige wetgeving (de Omgevingswet). Dit omdat het plan ter inzage is gelegd voordat de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht werd.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Provinciale Staten van de provincie Groningen – besluit over het PIP Oostpolder.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3747 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe. De adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door Provinciale Staten van de Provincie Groningen.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Regionale context en anticipatie op toekomstige ontwikkelingen

Sinds het uitbrengen van het advies over het MER hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die relevant zijn voor regio Eemsmond. Zo wordt de aangrenzende Eemshaven genoemd in verband met ruimteclaims uit het Programma 'Ruimte voor Defensie', de mogelijkheid voor nieuwe kerncentrales en de betekenis voor de energiehoofdstructuur (PEH 2024 en in ontwerp 2028). Ook is het eerste concept van de nieuwe Omgevingsvisie van provincie Groningen beschikbaar gekomen. Hierin schetst de provincie haar ideeën, wensen en randvoorwaarden ten aanzien van verdere ontwikkeling van de regio.

De Commissie acht het wel belangrijk om de milieugevolgen van de plannen Eemshaven, Oostpolder en Oosterhorn in samenhang te blijven beschouwen. Zij beveelt daarom aan de visie die al in het eerste concept van de Omgevingsvisie Groningen zichtbaar wordt, door te vertalen in een actueel en integraal gebiedsgericht programma voor de regio. In dit programma kan dan de wenselijkheid van nieuwe ontwikkelingen worden afgewogen vanuit Gronings perspectief. Door het programma te voorzien van een integrale milieutoets en af te stemmen met het in ontwikkeling zijnde beleidskader voor de Waddenzee kan de SED ¹ uit 2017 worden geactualiseerd en verbreed.

2.2 Gevolgen voor de natuur

Additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In de aanvulling is veel energie gestoken in het nauwkeurig en navolgbaar mogelijk beschrijven van de additionele stikstofdepositie ten gevolge van het plan. De voorziene toename komt lager uit dan eerder voorzien. Op basis hiervan is de Passende beoordeling geactualiseerd.

De Commissie vindt het waardevol dat de te verwachten tijdelijke en permanente toename van stikstofdepositie nu nauwkeurig en volgens de laatste inzichten beschouwd is, waaronder ook de toename op (naderend) overbelaste habitattypen. In de Passende beoordeling is per Natura 2000-gebied ook een helder beeld gegeven van de ontwikkeling in omvang en kwaliteit van de voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen.

¹ Structuurvisie Eemsmond Delfzijl.

Tegelijkertijd constateert de Commissie dat de argumentatie om aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden uit te sluiten niet gewijzigd is. In de aanvulling staat dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van habitattypen (en leefgebieden) wordt uitgesloten omdat depositiebijdrage niet afzonderlijk meetbaar of herkenbaar is. Het effect op de kwaliteit van de habitattypen is daardoor niet te bepalen. De bijdrage kan daardoor volgens de aanvulling niet leiden tot zichtbaar effect op de omvang of de kwaliteit van het habitatype. Daarnaast wordt uitgesloten dat er meer beheer nodig is in de natuurgebieden, ook in de gevallen waarin de natuurdoelanalyse stelt dat additionele beheermaatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te halen. In de aanvulling wordt geconcludeerd dat dit geldt voor de additionele stikstofdepositie door de Oostpolder afzonderlijk alsook in samenhang met de extra stikstofdepositie door de plannen voor de Eemshaven en Oosterhorn.

De Commissie heeft in haar advies van 24 april 2024 al aangegeven dat ze in deze betooglijn de onderbouwing mist waarom aantasting van de natuurlijke kenmerken van voor stikstofdepositie gevoelige Natura 2000-gebieden is uitgesloten. Dit geldt met name voor Natura 2000-gebied Drentsche Aa. Daar is stikstofdepositie er (mede) de oorzaak van dat enkele habitattypen niet in de vereiste omvang en/of kwaliteit aanwezig zijn. In het bijzonder geldt dit voor de habitattypen waarin in de natuurdoelanalyse wordt vermeld dat de tot op heden getroffen (beheer)maatregelen onvoldoende zijn om de gevolgen van stikstofdepositie teniet te doen én additionele maatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te halen.

De aanvulling verwijst terecht naar deze conclusie in de natuurdoelanalyse. De Commissie volgt echter niet het betoog in de aanvulling dat de hoeveelheid stikstof die met de verschillende beheervormen wordt afgevoerd al 'zeer veel groter zou zijn dan de extra depositiebijdrage van het plan', waardoor er geen aanpassing van het beheer nodig zou zijn om de extra depositiebijdrage op te vangen. Het vereiste beheer om de gevolgen van stikstofdepositie (en verdroging) teniet te doen is veel complexer dan het afvoeren van organisch materiaal. Deze beheermaatregelen zijn bovendien al nodig om de instandhoudingsdoelstellingen te halen en niet bedoeld om additionele stikstofdepositie teniet te doen.

Op basis van de informatie uit de aanvulling acht de Commissie niet uitgesloten dat het inpassingsplan kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van voor stikstofdepositie gevoelige en al overbelaste Natura 2000-gebieden. Het MER bevat daardoor naar het oordeel van de Commissie nog geen alternatief dat voldoet aan de kaders van de natuurwetgeving. Het is aan Provinciale Staten van de provincie Groningen om dit punt te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Beschermde soorten

In de aanvulling is geen nieuwe informatie opgenomen over de aanwezigheid van beschermde soorten in de Oostpolder. Naast de relevantie van de Oostpolder voor broed- en vaste verblijfplaatsen, is het gebied ook foerageergebied van de grauwe kiekendief. Zoals bij vorige adviezen is aangegeven zijn eventuele nadelige gevolgen voor de staat van instandhouding mogelijk mitigeerbaar door kwaliteitsverbetering van leefgebied daarbuiten, waaronder in het kader van agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

De Commissie adviseert alvorens een besluit te nemen over het provinciaal inpassingsplan aannemelijk te maken dat er door de ontwikkeling van de Oostpolder geen verslechtering van de staat van instandhouding van beschermde soorten kan plaatsvinden.

2.3 Effecten op waterkwantiteit en –kwaliteit

De meeste bedrijfstypen waarvoor de Oostpolder bedoeld is hebben een (grote) behoefte aan water voor koeling en/of bedrijfsprocessen. Daardoor kan ontwikkeling van de Oostpolder op verschillende manieren effecten op de waterhuishouding hebben:

- Effecten op de waterkwantiteit door inname van koelwater (onttrekking);
- Effecten op waterkwaliteit door lozing van warmte via het koel- of proceswater (thermische emissie);
- Effecten op waterkwaliteit door lozing van stoffen via het koel- of proceswater (chemische emissie).

De aanvulling stelt over deze effecten onder meer:

- 0,1 tot 0,2 % van de concentraties van zware metalen in de Eems–Dollard is afkomstig van bedrijven in Groningen. Nabij de Oostpolder is sprake van een overschrijding van de normen voor kwik en arseen waardoor er ‘in principe’ geen ruimte is voor extra lozingen;
- Bij lozing van warmte op de Waddenzee is de lozingsruimte beperkt. In de ondiepe delen van de Waddenzee ligt de temperatuur dicht tegen de limiet van 25°C aan, in de diepere delen nog niet. Nieuwe warmtelozingen zullen getoetst worden door bevoegd gezag. Mogelijk kunnen die in de toekomst niet meer geheel worden toegestaan;
- Voor cumulatie van stoffen waaronder zware metalen is het belangrijk dat de plannen voor bedrijven op de drie grote bedrijventerreinen langs de Eems plus bedrijvigheid bij Emden (D) tezamen niet leiden tot overschrijding van de normen die gelden binnen het wettelijk kader van de waterkwaliteit. De concentraties van stoffen waarvan de normen al worden overschreden, moeten volgens de aanvulling worden verlaagd. Voor die stoffen is geen ruimte voor lozing. Voor normen die niet worden overschreden geldt dat er in principe ruimte is voor lozing, die eerst getoetst dient te worden met de immissietoets.

De Commissie waardeert de heldere beschrijving van de risico’s voor de waterkwaliteit en het toetsingskader. Ze voegt hier de volgende overwegingen aan toe:

- De aanvulling stelt terecht dat de watertemperatuur van de Waddenzee door klimaatverandering autonoom hoger wordt maar geeft niet expliciet aan wat dit betekent. Gevoeligheid voor toxische stoffen en watertemperatuur kan leiden tot gecombineerde stress voor het ecosysteem en de organismen die daar deel van uitmaken.² De gevolgen voor de Waddenzee kunnen daarmee groter zijn dan van warmtelozingen en lozingen van stoffen als die ingreep-effectrelaties afzonderlijk worden beoordeeld.
- De getijslag³ in het oosten van de Nederlandse Waddenzee wordt groter en daarmee verandert ook de dynamiek⁴.

² Zie onder andere <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/5321> en https://www.researchgate.net/publication/40791384_Nieuwe_methode_voor_de_beoordeling_van_het_milieurisico_van_koe_lwaterlozingen.

³ Getijslag is het hoogteverschil tussen hoog- en laagwaterstand.

⁴ <https://doi.org/10.1029/2020JC016456>.

- De aanvulling stelt dat opwarming kan leiden tot een verandering in soortensamenstelling maar dat dit niet noodzakelijkerwijs tot een verstoring van de ecosysteemprocessen hoeft te leiden omdat nieuwe soorten de functies van nu aanwezige soorten kunnen overnemen. De Commissie wijst op het risico dat de vestigingscondities voor invasieve exoten hierdoor verbeterd kunnen worden. Verdringing van inheemse soorten (direct of via de voedselketen) kan de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen.
- De (cumulatieve) emissies van stoffen (waaronder zware metalen) en warmtelozingen brengen op termijn specifieke risico's met zich mee voor de Natura 2000-waarden in de Nederlandse en Duitse Waddenzee. De aanvulling stelt terecht dat de huidige concentraties voor arseen, kwik en DIN boven de norm liggen. Deze stoffen vormen mogelijk een gevaar voor het ecologisch functioneren van afzonderlijke soorten.

De aanvulling stelt zowel over de inname als over de lozing van warmte of stoffen dat per aanvraag moet worden afgewogen of deze vergunbaar is.

Wat betreft koelwater moet per nieuw initiatief gekeken worden wat de watervraag is en welke bron (ontzilting van zout water of aanvoer van zoet water) hiervoor gebruikt kan worden. Daarmee is volgens de aanvulling voldoende geborgd dat er geen ontoelaatbare effecten optreden.

Ten aanzien van lozingen stelt de aanvulling dat de KRW-doelen leidend zijn, en dat de KRW-doelen strenger gesteld moeten worden als dat vanuit het oogpunt van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstelling(en) noodzakelijk is. Daarmee is volgens de aanvulling zowel voor de KRW-doelen als voor Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen geborgd dat er geen negatieve effecten kunnen plaatsvinden.

Dit laatste onderschrijft de Commissie niet. Het is nog altijd mogelijk dat het gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Waddenzee nodig is om aanvullend op de KRW-normen strengere eisen te stellen aan de waterkwaliteit, aangezien de KRW zich niet specifiek richt op instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden.

De Commissie concludeert dat zowel ten aanzien van waterkwantiteit als -kwaliteit de afweging wordt uitgesteld naar de vergunningprocedure voor individuele projecten. Hierover heeft de Commissie de volgende opmerkingen:

- Op basis van het aangevulde MER is er geen beeld van de (maximale) effecten van ontwikkeling van de Oostpolder op de waterhuishouding (door inname van koelwater en/of emissies van warmte en/of stoffen) kunnen zijn.
- Het uitstellen van de afwegingen tot de vergunningprocedure schept onzekerheid ten aanzien van de vraag of de beoogde bedrijvigheid daadwerkelijk gerealiseerd kan worden binnen de randvoorwaarden die door de KRW en de natuurwetgeving worden gesteld. Het is niet duidelijk of het inpassingsplan voldoet aan deze regelgeving.
- In en rondom de Waddenzee vinden veel activiteiten plaats, waarvan de ontwikkeling van Oostpolder er één is. De afgelopen jaren is niet gebleken dat beoordeling en borging van voorwaarden bij individuele projecten voorkomt dat de Waddenzee door alle activiteiten gezamenlijk (verder) overbelast raakt.⁵

⁵ Dit blijkt bijvoorbeeld uit de Wadden Sea Quality Status Reports (<https://qsr.waddensea-worldheritage.org/>).

Borging in het vergunningenproces is daarmee geen vervanging voor de rol van het MER bij besluitvorming over het plan. Ook mag het bestemmingsplan alleen worden vastgesteld als er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is dat aantasting van natuurlijke kenmerken van de Waddenzee is uitgesloten. In de aanvulling is onvoldoende navolgbaar onderbouwd dat een dergelijke aantasting is uitgesloten.

De Commissie herhaalt haar eerdere advies om voorafgaand aan vaststelling van het inpassingsplan Oostpolder het MER aan te vullen met informatie waaruit blijkt dat waterinname en lozingen vanuit (een representatieve invulling van) de Oostpolder, afzonderlijk en in cumulatie met Eemshaven en Oosterhorn geen ontoelaatbare gevolgen hebben voor de waterkwaliteit en de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantasten.

2.4 Gevolgen voor status Waddenzee als UNESCO–Werelderfgoed

De natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied de Waddenzee zijn, zoals in de aanvulling terecht benoemd, onderdeel van de kernkwaliteiten van de Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed. Wanneer de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee (verder) worden aangetast, kan dit ook gevolgen hebben voor de status van de Waddenzee als Unesco Werelderfgoed. In 2023 heeft het adviesorgaan van Unesco, natuurbeschermingskoepel IUCN, hiervoor gewaarschuwd.⁶

Zoals hierboven is beschreven kunnen lozingen van toxische stoffen of warmte afzonderlijk of in combinatie gevolgen hebben voor de waterkwaliteit, en daarmee op de primaire productie (de productie van organische stoffen onderin de voedselketen door o.a. lichtenergie) en productie door dieren (bijvoorbeeld broedsucces van sterns). Dit kan gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten van de Waddenzee (en gebieden in de Duitse Waddenzee).

De Commissie beveelt aan bij verdere uitwerking van de plannen na te gaan hoe geborgd kan worden dat er geen ontoelaatbare gevolgen voor het Werelderfgoed Waddenzee plaatsvinden met het oog op lozingen van stoffen of warmte.

2.5 Leefomgeving en gezondheid

Geluideffecten duidelijker in beeld

In de aanvulling op het MER is een uitgebreide beschouwing opgenomen ten aanzien van de te hanteren kavelkentallen in dB(A)/m² als functie van het type industrie. Verwezen wordt naar een benchmark uitgevoerd door LBP Sight in 2025 en een nader onderzoek door NAA. Op basis van deze onderzoeken wordt geconcludeerd dat de kavelkentallen in de dag- en avondperiode verlaagd kunnen worden. Hierdoor neemt de geluidbelasting in de dag- en avondperiode ter hoogte van de woningen enigszins af.

⁶ <https://whc.unesco.org/archive/2023/whc23-45com-7B.Add2-en.pdf>.

In de aanvulling is nader onderzocht of een beperktere invulling dan de 120 ha voor zware industrie mogelijk is. Dit heeft geleid tot de conclusie dat een reservering van 120 ha noodzakelijk blijft om de beoogde hoeveelheid van 2 GW waterstof te fabriceren. Hierdoor is slechts een beperkte reductie mogelijk van de geluidbelasting ter hoogte van de woningen binnen de zone.

Hiermee zijn de geluideffecten van ontwikkeling van de Oostpolder voldoende in beeld gebracht.

Emissies naar de lucht

In het advies over het MER heeft de Commissie geadviseerd het MER aan te vullen met realistische beschrijvingen en zo mogelijk berekeningen van procesemissies naar de lucht en water, inclusief (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen ((p)ZZS).

In de aanvulling op het MER staat dat voor (hyperscale) datacenters wordt uitgegaan van 'duurzame technieken' voor noodstroomvoorzieningen, waardoor geen sprake is van emissie naar de lucht. Dit geeft mogelijk een te gunstig beeld, omdat dergelijke voorzieningen moeten kunnen beschikken over een noodstroomvoorziening die te allen tijde kan worden ingezet, onafhankelijk van weeromstandigheden. Vooralsnog vraagt dit om dieselaangedreven equipment, dat bovendien regelmatig getest moet worden.⁷ Daardoor verwacht de Commissie dat de emissies naar de lucht van stikstofoxiden en fijnstof hoger zullen uitvallen dan nu in de aanvulling op het MER geschatst.

De aanvulling stelt dat met toepassing van beste beschikbare technieken (BBT) bij fabricage van bijvoorbeeld zonnepanelen en/of batterijen geen relevante (p)ZZS vrijkomen. Voldoen aan BBT betekent echter niet dat geen sprake is van relevante emissie van (p)ZZS. Ook met toepassing van BBT is sprake van emissie van (p)ZZS, zeker in het geval van productie van batterijen⁸ en zonnepanelen⁹. Voor vergunningverlening moet worden voldaan aan de ondergrens van BBT zoals opgenomen in het Milieuprogramma van de provincie Groningen van 12 december 2023.

Mogelijke domino-effecten externe veiligheid

In het advies over het MER heeft de Commissie geadviseerd in een aanvulling op het MER te onderzoeken:

- Welke effecten er op de faalfrequenties van installaties en windturbines ontstaan vanwege aardbevingsrisico's.
- Of de combinatie van windturbines en opslag/gebruik van gevaarlijke stoffen mogelijk is en welke aanvullende maatregelen/randvoorwaarden hiervoor nodig zijn.
- Wat de (gezondheids)effecten kunnen zijn van (mogelijk) grote invloedgebieden bij calamiteiten.

⁷ Hier wordt ook van uitgegaan in de berekeningen ten aanzien van stikstof en geluid. Zo staat op p. 7 van het deelrapport stikstofdepositie: "Voor de invulling van het datacenter is wel voorzien in een capaciteit van noodstroomvoorziening (diesel aangedreven) die maandelijks getest wordt" en op blad 5 van bijlage V: "De geluidsproductie wordt bepaald door koeling en in mindere mate door luchtbehandeling en transformatoren en in de dagperiode het testen van noodstroomaggregaten."

⁸ Zie onder meer het document van RIVM, [Zeer zorgwekkende stoffen in de circulaire maakindustrie, 2019-0123](#).

⁹ Zie bijvoorbeeld <https://www.rivm.nl/documenten/veilige-en-duurzame-zonnepanelen-tijdens-ontwerp-aandacht-nodig-voor-milieu-impact>.

De aanvulling gaat uitgebreid in op intelligent ontwerpen bij de realisatie van objecten in de nabijheid van windturbines. Hierbij staat ook welke stappen genomen kunnen worden. Voor (beperkt) kwetsbare objecten wordt primair rekening gehouden met afstand en wordt onder meer het begrip ‘hogepopulatieobjecten’ met specifiek daarvoor geldende kaders geïntroduceerd. Ook worden kaders benoemd voor realisatie van risicovolle objecten nabij windturbines. In deze kaders zit echter nog vrij veel interpretatieruimte. Dit maakt dat vooraf niet duidelijk is welke combinaties van factoren (bijvoorbeeld afstand of bepaalde veiligheidsmaatregelen) de risico’s in welke mate beïnvloeden.

De aanvulling geeft aan dat er beleidsregels (onder meer inzake intelligent ontwerp nabij windturbines) zullen worden ontwikkeld voorafgaand aan vaststelling van het PIP. Hierdoor blijft er nog veel afhankelijk van de precieze invulling van deze beleidsregels.

De Commissie wijst erop dat met een vaste scoringsmethodiek voor vaststellen van het veiligste ontwerp (zoals bijvoorbeeld een Hazop studie of de Fine en Kinney methode¹⁰) een gelijk speelveld voor alle gebruikers kan worden gecreëerd.

De aanvulling gaat minder uitgebreid in op de realisatie van risicovolle objecten in een regio met een verhoogde kans op aardbevingen. Er wordt benoemd dat de faalfrequenties van windturbines door het RIVM in 2022 opnieuw zijn vastgesteld. Bij de gebruikte data voor deze studie zijn echter geen aardbevingsincidenten met windturbines betrokken. Het blijft mogelijk dat een aardbeving effect heeft op windturbines, al dan niet in combinatie met risicovolle installaties.¹¹ Ook de directe invloed van een aardbeving op een risicovolle installatie is niet beschouwd.

In bijlage 3 van het externe veiligheidsrapport zijn de specifieke risico’s voor bedrijfstypen opgenomen, zoals de Commissie adviseerde. Hierover wordt echter vermeld dat ten tijde van schrijven intensief overleg plaatsvindt en dat normen in het PIP worden vastgelegd. Hiermee is vooralsnog niet inzichtelijk wat deze normen voor specifieke bedrijfstypen zijn. Het zou ook duidelijker zijn deze typering niet in een bijlage op te nemen, maar per bedrijfstype (bijvoorbeeld gecategoriseerd naar effecttype of verdeeld over een schaal van effectafstanden) op te nemen in de tekst (inclusief de meest relevante effecten en normstellingen, vergelijkbaar met de omschrijving die in paragraaf 5.2.2. van de aanvulling MER inzake luchtkwaliteit is gedaan).

In het externe veiligheidsrapport wordt niet ingegaan op scenario’s voor calamiteiten met grote invloedsgebieden, zoals ongevallen in een batterijfabriek. In het MER zelf werd in een subbijlage 3 bij de bijlage externe veiligheid vermeld dat dit soort ongevallen kunnen leiden tot gifwolken met een omvang van >1,5 km vanaf de locatie van het incident. Dit soort informatie hoort, wat de Commissie betreft, in de primaire informatie in het MER.

¹⁰ Deze studies gelden als voorbeelden voor een vastomlijnde methodiek om risico’s in te schatten. Fine & Kinney scoort risico’s op basis van Blootstelling x Waarschijnlijkheid x Ernst met vastomlijnde getalswaarden. Een Hazop studie laat systematisch de risico’s door een multidisciplinair team inschatten om risico’s vroegtijdig in kaart te brengen.

¹¹ Zoals bijvoorbeeld onderzocht in [https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/binaries/nationaal-coordinator-groningen/documenten/richtlijnen/2023/05/30/risico-inventarisatie-checklist-
risicokaart/Risicoinventarisatie_checklists_risicokaart.pdf](https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/binaries/nationaal-coordinator-groningen/documenten/richtlijnen/2023/05/30/risico-inventarisatie-checklist-
risicokaart/Risicoinventarisatie_checklists_risicokaart.pdf).

Conclusie leefomgeving en gezondheid

De Commissie concludeert dat de aanvulling nog niet op alle fronten voldoende inzicht geeft in de risico's van de beoogde combinaties van activiteiten. Veel blijft afhangen van de nog op te stellen normen, planregels en beleidsregels.

De Commissie adviseert, alvorens een besluit te nemen over het provinciaal inpassingsplan:

- De luchtkwaliteitsberekeningen aan te vullen met een realistische inschatting van stikstofoxiden en fijn stof vanwege de nog steeds bestaande noodzaak voor het inzetten en testen van dieselaangedreven noodstroomvoorzieningen bij dergelijke activiteiten.
- Inzichtelijk te maken wat de emissies van (p)ZZS zouden kunnen zijn bij de beoogde typen bedrijvigheid, welke maatregelen genomen kunnen worden om deze emissies te minimaliseren en hoe dit geborgd wordt in de planregels. Het uitsluiten van relevante emissies van (p)ZZS voor dergelijke activiteiten is niet realistisch.
- Het MER aan te vullen met scenario's voor calamiteiten met grote invloedgebieden (zoals bijvoorbeeld ongevallen in een batterijfabriek).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mr. dr. Annelies Freriks

drs. Roeland van Kerkhoff

ing. Rob Vogel

ir. Paul van Vugt

drs. Gerrit de Zoeten

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

drs. Geertje Korf (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Vaststelling van het provinciaal inpassingsplan 'Oostpolder'.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Dit project valt onder de regelgeving van voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024). Voor deze procedure volgt daarom nog uit onderdelen C en D van de bijlage bij het voormalige Besluit milieueffectrapportage dat een MER vereist is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de categorie D 11.3 (aanleg, wijziging of uitbreiding industrieterrein). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Provinciale Staten van Provincie Groningen

Initiatiefnemer besluit

College van Gedeputeerde Staten van Provincie Groningen

Bevoegd gezag mer-procedure

Provinciale Staten van Provincie Groningen

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 18 september 2024 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3747](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

